

A la recerca d'una altra realitat

Text > JOAN NOGUÉ

La primavera de 1984 va aparèixer la magna obra *Caminant per l'Alta Garrotxa*, de Ramon Sala, Narcís Puigdevall i Josep Maria Melció, en *Mel*. Recordo perfectament el procés de gestació d'aquell llibre, no només perquè coneixia molt de prop els seus autors, sinó perquè uns mesos més tard, a la tardor d'aquell mateix any, jo mateix presentava a l'aleshores encara Col·legi Universitari de Girona una tesi doctoral molt centrada en l'Alta Garrotxa i molt basada en el coneixement directe i a fons dels seus darrers pobladors... i dels primers nouvinguts que hi arribaven en aquells anys. Diguem que el procés de gestació d'ambdues obres (el seu llibre i la meua tesi) va avançar en paral·lel i, per tant, la relació entre nosaltres no només va ser inevitable, sinó volguda i, sobretot, plaent.

Per això he estat especialment amatent a la publicació del llibre *Caminant per l'Alta Garrotxa*, d'Esteve Serra, que ha sortit a la llum trenta-quatre anys més tard que l'obra més amunt esmentada i quasi homònima. I el resultat no m'ha decebut, ans al contrari. No desmereix ni malmet el llegat de la primera, tot i que són dues obres molt diferents. *Caminant per l'Alta Garrotxa* era, alhora, una monografia comarcal, un relat excursionista i un testimoni gràfic dels darrers alens d'una societat rural tradicional que havia començat el seu irremeiable declivi en les

dècades de 1950 i 1960. *Caminant per l'Alta Garrotxa*, en canvi, no pretén documentar ni el marc geogràfic, ni el llegat patrimonial ni la història d'aquest racó de món. És més aviat un viatge personal, existencial, per un territori d'una gran personalitat, a la cerca d'una altra realitat: la dels seus nous pobladors, digueu-ne *neorurals*, si voleu, sense deixar de banda en cap moment els darrers estadants autòctons. I, això sí, amb un ull fotogràfic que mostra no només ofici, sinó perspiciàcia i sensibilitat.

L'autor afirma en la presentació: «En finalitzar aquest recorregut per l'Alta Garrotxa, si a alguna conclusió he arribat és que aquesta terra aspra i feréstega continua tenint una gran influència en el que hi viu, fins i tot en el seu caràcter...

L'entorn posa tothom a lloc, i qui no s'hi adapta n'és expulsat. Mal que a algú li pugui pesar, els habitants de l'Alta Garrotxa d'avui s'assemblen més que no ens pensem als de temps passats». Certament, és així. Són molts els qui han intentat arrelar-hi al llarg d'aquestes darreres dècades, i no tots ho han aconseguit. Però aquells qui han perseverat i han superat els obstacles materials per establir-s'hi han tingut premi: només ells han estat capaços de captar l'esperit del lloc, han après a dialogar-hi i s'han fos amb el paisatge. Han esdevingut no una part del lloc, sinó *lloc* i, en aquest sentit, com assenyala amb encert Esteve Serra, només ells tenen el privilegi de reconnectar amb un passat que creïem desaparegut per sempre més. Vet aquí un bri d'esperança.



SERRA, Esteve. *Caminant per l'Alta Garrotxa*. Girona: Diputació de Girona, 2018. 395 p. [Pròleg de Rosa Maria Calonge i Fontcoberta.]